

MAGYARORSZÁG HIVATALOS LAPJA
2018. május 7., hétfő

Tartalomjegyzék

1/2018. BJE határozat	A Kúria büntető jogegységi határozata	3290
2/2018. BJE határozat	A Kúria büntető jogegységi határozata	3294
25/2018. (V. 7.) ME határozat	Kormány megbízott megbízatása megszűnésének megállapításáról	3303

VII. A Kúria határozatai

A Kúria 1/2018. BJE határozata

A Kúria Büntető Jogegységi Tanácsa a legfőbb ügyész által indítványozott jogegységi eljárásban Budapesten, a 2018. február 26. napján megtartott ülésen meghozta a következő

jogegységi határozatot:

Törvényes a vád – a katonai büntetőeljárás kivételével – akkor is, ha azt nem az eljárásra hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróság mellett működő ügyész emelte.

A katonai büntetőeljárásban azonban a vád törvényességének feltétele, hogy azt katonai ügyész vagy a legfőbb ügyész által a katonai büntetőeljárásra kijelölt ügyész emelje. E szabály megsértése a vádemelési jogosultság hiányát jelenti.

Indokolás

I.

A legfőbb ügyész a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 33. § (1) bekezdés c) pontjára hivatkozva az egységes ítélkezési gyakorlat biztosítása érdekében jogegységi eljárás lefolytatását és jogegységi határozat meghozatalát indítványozta. A jogegységi indítvány szerint az ítélkezési gyakorlat megosztott abban a kérdésben, hogy a törvényes vád sérelmét jelenti-e, ha nem az arra kizárólagos illetékességgel rendelkező járásbíróság mellett működő ügyész emel vádat.

Az indítványozó ennek igazolására a következő határozatokra hivatkozott:

1. A Körmendi Járási Ügyészség B.336/2014/4. számú vádiratával információs rendszer megsértésének vétsége [Btk. 423. § (1) bekezdés b) pont] miatt emelt vádat a Körmendi Járásbíróságon. A járásbíróság a 2014. május 29. napján tárgyalás mellőzésével meghozott, és 2014. június 19. napján jogerőre emelkedett végzésével a terheltet – a váddal egyező minősítés mellett – információs rendszer megsértésének vétsége miatt egy évre próbára bocsátotta.

Az ügyben a Vas Megyei Főügyészség nyújtott be felülvizsgálati indítványt a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjára alapítva. Indokai szerint az információs rendszer megsértésének vétsége [Btk. 423. § (1) bekezdés b) pont] esetén a Be. 17. § (6) bekezdése alapján a törvényszék székhelyén lévő járásbíróság jár el, így a Körmendi Járásbíróság a Be. 373. § (1) bekezdés II. c) pont szerinti eljárási szabályt sértett, amikor a Szombathelyi Járásbíróság kizárólagos illetékességébe tartozó ügyben eljár. Ezért indítványozta, hogy a Kúria a támadott határozatot helyezze hatályon kívül, és a Szombathelyi Járásbíróságot utasítsa új eljárásra. A Legfőbb Ügyészség a felülvizsgálati indítványt fenntartotta.

A Kúria a 2016. július 11. napján meghozott Bfv.I.922/2016/4. számú végzésével a Körmendi Járásbíróság 6.Bpk.56/2014/2. számú végzését hatályon kívül helyezte, és a büntetőeljárást törvényes vád hiányában megszüntette. Indokolása szerint az ügyészség hatáskörét és illetékességét általában – a legfőbb ügyész vagy a felettes ügyész eltérő rendelkezésének hiányában – annak a bíróságnak a hatásköre és illetékessége határozza meg, amely mellett működik. A Be. a törvényszék székhelyén lévő járásbíróság kizárólagos illetékességébe tartozó büntetőügyekben az ügyész illetékességét illetően a főszabályt jelentő rendelkezésen kívül eltérő szabályt nem tartalmaz. Ebből következően a Körmendi Járási Ügyészségnek az információs rendszer megsértésének vétsége miatt nem volt jogosultsága a vádemelésre. A vádemelési jogosultság hiánya a vád törvényességének hiányát eredményezte.

2. A Tapolcai Járási Ügyészség a B.170/2014/8-I. számú vádiratával információs rendszer felhasználásával elkövetett, jelentős kárt okozó csalás büntette [Btk. 375. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont] miatt emelt vádat a terhelt lakóhelye szerinti Tapolcai Járásbíróságon. A Tapolcai Járásbíróság a 2014. december 15. napján meghozott

és ugyanakkor jogerőre emelkedett 3.B.387/2014/3. számú ítéletével a terhelt bűnösségét a váddal egyezően információs rendszer felhasználásával elkövetett csalás bűntettében állapította meg, ezért őt egy év négy hónap börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre ítélte, melynek végrehajtását két év próbaidőre felfüggesztette.

A bíróság jogerős ítélete ellen a Veszprém Megyei Főügyészség nyújtott be felülvizsgálati indítványt a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjában írt okból. Indokai szerint a Tapolcai Járásbíróság a Be. 373. § (1) bekezdés II. c) pontja szerinti eljárási szabálysértést követte el azzal, hogy a Be. 17. § (6) bekezdése alapján a Veszprémi Járásbíróság kizárólagos illetékességébe tartozó ügyet bírált el. Erre figyelemmel a Tapolcai Járásbíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és a Veszprémi Járásbíróság új eljárásra utasítását indítványozta. A Legfőbb Ügyészség a felülvizsgálati indítványt fenntartotta.

A Kúria a 2016. szeptember 14. napján meghozott Bfv.II.770/2016/4. számú végzésével a megyei főügyészség indítványát alaposnak találta, a Tapolcai Járásbíróság 3.B.387/2014/3. számú ítéletét hatályon kívül helyezte, és a Veszprémi Járásbíróságot új eljárásra utasította. A határozat a vád törvényességének megkérdőjelezése nélkül rendelkezett a hatályon kívül helyezésről.

A legfőbb ügyész a Kúria Bfv.II.770/2016/4. számú végzésében kifejtett álláspontot tartotta helytállónak, és kifejtette a következőket:

A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 2. § (2) bekezdése nem határozza meg a vád törvényességének alaki feltételeként, hogy a vádiratot a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező ügyész nyújtsa be, és ilyen értelmezést az 1. BK vélemény A/I/1/a. pontja sem ad.

Ezért az ügyet akkor is a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bírósághoz kell áttenni, ha a vádiratot a hatáskörrel és illetékességgel nem rendelkező bíróságon a mellette működő – így hatáskörrel és illetékességgel szintén nem rendelkező – ügyész nyújtja be.

Az ügynek a Be. 264. §-a, a 270. § (1) bekezdése, a 308. § (1) bekezdése és a 310. § (1) és (4) bekezdése szerinti áttétele nem azt célozza, hogy a már hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróság a büntetőeljárást törvényes vád hiányában megszüntesse, hanem az ügy érdemében döntsön.

Az indítvány szerint eldöntendő elvi kérdés, hogy a törvényes vád sérelmét jelenti-e, ha olyan ügyész emel vádat, aki erre hatáskörrel és illetékességgel nem rendelkezik.

II.

A Bszi. 32. § (1) bekezdés a) pontja alapján jogegységi eljárásnak van helye, ha az egységes ítélkezési gyakorlat biztosítása érdekében elvi kérdésben jogegységi határozat meghozatala szükséges.

A Bszi. 33. § (1) bekezdés c) pontja szerint a jogegységi eljárást le kell folytatni, ha azt a legfőbb ügyész indítványozza.

Miután a legfőbb ügyész képviselője indítványát a jogegységi tanács ülésén is fenntartotta, a Kúria Jogegységi Tanácsa a jogegységi döntés meghozatalát az egységes ítélkezési gyakorlat biztosítása érdekében szükségesnek tartva az eljárást – a Be. 439. §-ának (1) bekezdésére figyelemmel a Bszi. 34–41. §-ai alapján eljárva – lefolytatta.

III.

Az indítvány elbírálásánál irányadó jogszabályok a következők:

Be. 2. § (1) A bíróság az ítélkezés során törvényes vád alapján jár el.

(2) Törvényes a vád, ha a vádemelésre jogosult a bírósághoz intézett indítványában meghatározott személy pontosan körülírt, büntető törvénybe ütköző cselekménye miatt a bírósági eljárás lefolytatását kezdeményezi.

Be. 28. § (1) Az ügyész a közvádló.

Be. 30. § (1) Az ügyészség hatáskörét és illetékességét általában annak a bíróságnak a hatásköre és illetékessége határozza meg, amely mellett működik. Az ügyészség szervezetét külön törvény alapján a legfőbb ügyész határozza meg.

(3) A legfőbb ügyész vagy a felettes ügyész rendelkezése alapján az ügyész olyan ügyben is eljárhat, amelyre a hatásköre vagy az illetékessége egyébként nem terjed ki.

Be. 217. § (1) Az ügyész vádiratnak a bírósághoz való benyújtásával emel vádat.

Be. 228. § (5) Vádemelés miatt nincs helye jogorvoslatnak.

Be. 474. § (1) A katonai büntetőeljárásban az ügyész feladatát a katonai ügyész, valamint a legfőbb ügyész által a katonai büntetőeljárásra kijelölt ügyész (a továbbiakban együtt: katonai ügyész) látja el. A katonai ügyész a vádemelés feltételeinek megállapítása végett maga végez nyomozást, vagy nyomozást végeztet.

(2) Kizárólag a katonai ügyész végzi a nyomozást a katona által elkövetett

a) katonai büntett miatt,

b) katonai vétség miatt, ha azzal kapcsolatban más bűncselekményt is elkövetett, vagy ha több terhelt esetén az elkülönítés nem lehetséges,

c) nem katonai bűncselekmény miatt.

(3) A katonai ügyész végzi a nyomozást akkor is, ha a katona szolgálati viszonya időközben megszűnt.

(4) A katonai ügyész végzi a nyomozást a szövetséges fegyveres erő tagja által belföldön, valamint az e személynek a Magyarország határain kívül tartózkodó magyar felségjelű úszólétesítményen vagy magyar felségjelű légi járművön elkövetett, magyar büntető joghatóság alá tartozó bűncselekménye miatt.

(4a) A katonai ügyész végzi a nyomozást a Honvéd Vezérkar főnöke és helyettese, a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat főigazgatója és helyettesei, az országos rendőrfőkapitány és helyettesei, a Terrorelhárítási Központ főigazgatója és helyettesei, a Nemzeti Védelmi Szolgálat főigazgatója és helyettesei, az Országgyűlési Őrség parancsnoka és helyettesei, a büntetés-végrehajtás országos parancsnoka és helyettesei, az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság főigazgatója és helyettesei, a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok főigazgatói és helyettesei, a más szervnél szolgálatot teljesítő katona, valamint a rendészeti felsőoktatási intézmény ösztöndíjas és kettős jogállású hallgatója által elkövetett katonai vétség miatt.

Be. 477. § (1) Ha a nyomozást nem a katonai ügyész végzi, nyomozó hatóságként az illetékes parancsnok (vezető) jár el.

(2) Ha a katonai büntetőeljárás hatálya alá tartozó bűncselekményt nem katonai nyomozó hatóság észleli, vagy nem katonai nyomozó hatóság szerez ilyen bűncselekményről tudomást, a 170. § (4) bekezdésében meghatározott cselekmények elvégzéséről a katonai ügyészt haladéktalanul értesíti.

Be. 373. § (1) A másodfokú bíróság

I. hatályon kívül helyezi az elsőfokú bíróság ítéletét, és az eljárást megszünteti,

c) ha az elsőfokú bíróság törvényes vád hiányában járt el,

II. hatályon kívül helyezi az elsőfokú bíróság ítéletét, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja, ha

c) a bíróság a hatáskörét túllépte, katonai büntetőeljárás hatálya alá tartozó, vagy más bíróság kizárólagos illetékességébe tartozó ügyet bíralt el.

Magyarország Alaptörvénye 29. cikk

(1) A legfőbb ügyész és az ügyészség független, az igazságszolgáltatás közreműködőjeként mint közvádló az állam büntetőigényének kizárólagos érvényesítője.

(2) A legfőbb ügyész és az ügyészség

b) képviseli a közvédat a bírósági eljárásban.

Az ügyészségről szóló 2011. évi CLXIII. törvény

2. § (1) Az 1. §-ban megjelölt feladatok teljesítése érdekében az ügyészség

d) közvádlóként gyakorolja a vádemelés közhatalmi jogkörét; a bírósági eljárásban képviseli a vádat, továbbá gyakorolja a büntetőeljárás törvényben számára biztosított jogorvoslati jogokat.

8. § (3) Az ügyészség szervezetét, működését és illetékességét – törvényi keretek között – a legfőbb ügyész utasítással szabályozza.

13. § (1) A felettes ügyész az alárendelt ügyészeket utasíthatja, tőlük bármely ügy elintézését saját hatáskörébe vonhatja, illetve az ügy elintézésére más – alárendelt – ügyészt jelölhet ki.

IV.

A Kúria álláspontja a felvetett jogkérdésben a következő:

A vád monopóliuma az Alaptörvényből fakad. Az Alaptörvény 29. cikk (1) bekezdése szerint a legfőbb ügyész és az ügyészség független, az igazságszolgáltatás közreműködőjeként, mint közvádló az állam büntetőjogi igényének kizárólagos érvényesítője. A (2) bekezdés b) pontja szerint a legfőbb ügyész és az ügyészség képviseli a közvédat a bírósági eljárásban.

Az ügyészségről szóló 2011. évi CLXIII. törvény 2. § (1) bekezdés d) pontja szerint az ügyészség közvádlóként gyakorolja a vádemelés közhatalmi jogkörét, a bírósági eljárásban képviseli a vádat, továbbá gyakorolja a büntetőeljárás törvényben számára biztosított jogorvoslati jogokat.

A Be. 28. § (1) bekezdés első mondata alapján az ügyész a közvádló. Az ügyész a vádiratnak a bírósághoz való benyújtásával emel vádat [Be. 217. § (1) bekezdés], a vádemelés miatt nincs helye jogorvoslatnak [Be. 228. § (5) bekezdés].

Az Alaptörvényből levezethető joga a legfőbb ügyésznek, hogy az ügyészi szervezeten belüli munkamegosztást kialakítsa. Az ügyészségi törvény 8. § (3) bekezdés szerint az ügyészség szervezetét, működését és illetékességét – törvényi keretek között – a legfőbb ügyész utasítással szabályozza. A Be. 30. § (1) bekezdés 2. mondata ennek megfelelően rögzíti, hogy az ügyészség szervezetét külön törvény alapján a legfőbb ügyész határozza meg.

Az ügyészség szervezeti felépítéséből, hierarchiájából fakadóan az eljáró ügyész hatáskörét a felettes ügyész (végső soron a legfőbb ügyész) elvonhatja, módosíthatja, az adott ügyben eljáró ügyész nem független az ügyészi szervezettől, a felettes ügyész utasításától, és az eljárás során helyettesíthető másik ügyésszel. Az ügyészségi törvény 13. § (1) bekezdése értelmében a felettes ügyész az alárendelt ügyészeket utasíthatja, tőlük bármely ügy elintézését saját hatáskörébe vonhatja, illetve az ügy elintézésére más – alárendelt – ügyészt jelölhet ki.

Ezt tükrözi a Be. 30. § (3) bekezdése, mely szerint a legfőbb ügyész vagy a felettes ügyész rendelkezése alapján az ügyész olyan ügyben is eljárhat, amelyre a hatásköre vagy az illetékessége egyébként nem terjed ki.

A törvényes bíróhoz való jog – hatáskör, illetékesség által meghatározott [Bsz. 8. § (1) bekezdés] – intézményének nincs megfeleltethető szabályozása az ügyészi szervezetben, ebben az értelemben nincs törvényes ügyészhez való jog.

A Be. 2. § (1) bekezdése szerint a bíróság az ítélezés során törvényes vád alapján jár el. A (2) bekezdés értelmében törvényes a vád, ha a vádemelésre jogosult a bírósághoz intézett indítványában meghatározott személy pontosan körülírt, büntetőtörvénybe ütköző cselekménye miatt a bírósági eljárás lefolytatását kezdeményezi. A vád törvényessége alaki és tartalmi követelményeken alapszik. A bíróság a vád törvényességét vizsgálja.

A vád alaki legitimitációja a jogosultság kérdése, azaz vádat az ügyész, a magánvádló és a pótmagánvádló nyújthat be (a törvényben meghatározott feltételek mellett).

Az ügyész az Alaptörvényből fakadóan közvádló, a közvádlói jogosultság így közjogi alapon nyugvó legitimitáció.

A közvádlói tevékenység ugyanakkor a büntetőeljárás törvény keretei között meghatározott, igazodik a bírósági szintekhez. A Be. 30. § (1) bekezdése szerint az ügyészség hatáskörét és illetékességét általában annak a bíróságnak a hatásköre és illetékessége határozza meg, amely mellett működik.

Lényeges szempont, hogy a Be. 30. § (1) bekezdése nem kizárólagos rendelkezés. Következésképpen e rendelkezés önmagában nem képez jogi alapot arra, hogy kizárólag a bíróság hatásköre és illetékessége által meghatározott területen működő ügyész jogosultsága legyen elvárt.

A vád törvényességét illetően a közvádló oldaláról nézve annak van jelentősége, hogy a törvény mikor ír elő valamely – a Be. 30. § (1) bekezdését meghaladó – konkrét kötelezést az ügyész számára. Alapvetően ilyen a katonai büntetőeljárás (Be. XXII. Fejezet), mint speciális szabályokat tartalmazó külön eljárás, amely kifejezetten rendelkezik a vádemelés jogosultjáról.

A Be. 474. § (1) bekezdése szerint a katonai büntetőeljárásban az ügyész feladatát a katonai ügyész, valamint a legfőbb ügyész által a katonai büntetőeljárásra kijelölt ügyész (a továbbiakban együtt: katonai ügyész) látja el. A katonai ügyész emellett maga végez nyomozást, vagy nyomozást végeztet.

A speciális közvádlói jogosultságot célozzák a Be. 474. § (2)–(4a) bekezdésében, továbbá a 477. § (1)–(2) bekezdésében a nyomozásra vonatkozó további szigorú, döntően kizárólagos rendelkezések.

Következésképpen a hatáskörré és illetékességre vonatkozó speciális rendelkezések megsértése a katonai büntetőeljárásban a vádlói jogosultságra vonatkozó eljárási szabály megsértését jelentik. [A nyomozás során megvalósult eljárási szabálysértések a vád törvényességét azonban változatlanul nem érintik (EBH 2011.2299).]

Ebben az esetben az alaki legitimitáció, a vádlói jogosultság hiánya a törvényes vád hiányát jelenti, és a Be. 373. § (1) bekezdés I. c) pontja szerint feltétlen hatályon kívül helyezését és az eljárást megszüntetését eredményező eljárási szabálysértés. Megelőzi azt az eljárási szabálysértést, amit a bíróság akkor követ el, amikor megsérti a hatásköri szabályokat, vagy más bíróság kizárólagos illetékességébe tartozó bűncselekményt bírál el, ami a Be. 373. § (1) bekezdés II. c) pontja szerinti szintén feltétlen hatályon kívül helyezést eredményez, azonban az eljárás megismétlésével orvosolható. Ebből következően a törvényes vád hiányában történt eljárás orvoslása új eljárás elrendelésével nem lehetséges, ezért a fellebbviteli bíróság a Be. 373. § (1) bekezdés I. c) pontja alapján a törvényes vád hiányában hozott határozatot hatályon kívül helyezi és az eljárást megszünteti.

Továbbra is irányadó azonban, hogy a törvényes vád hiánya miatti eljárás megszüntetése nem eredményez értelemszerűen res iudicata-t, azaz az ügyészség általában nincs elzárva attól, hogy a megszüntető határozat indokait megismerve, új vádiratot nyújtson be (1. BK vélemény A/II/4. pont).

Ezen túlmenően viszont az ügyész eltérő értékelése (akár tévedése) a hatáskört vagy illetékességet illetően – legyen annak alapja akár eljárásjogi, akár anyagi jogi – a vád alaki legitimációját nem befolyásolja. A bíróság azonban hatáskörének vagy illetékességének hiányát a saját eljárásában folyamatosan, illetve felülbírálat során köteles hivatalból vizsgálni és a megfelelő intézkedést megtenni. A Be. erre vonatkozó rendelkezései [Be. 19. §, 264. §, 270. § (1) bekezdés, 308. § (1) bekezdés, valamint 310. § (1) és (4) bekezdés] azt célozzák, hogy a nem megfelelő bírósághoz érkezett ügy a megfelelő bíróságra kerüljön, a cél a megfelelő eljárás lefolytatása és ennek eredményeként történő befejezése.

V.

A fentiekre figyelemmel a Kúria Jogegységi Tanácsa az ítélkezési gyakorlat egységessége érdekében – a Bszi. 37. § (1) bekezdése szerinti ülésen eljárva – jogegységi döntést hozott, a rendelkező rész szerint határozva.

A jogegységi határozatot a Bszi. 42. § (1) bekezdésére figyelemmel a Magyar Közlönyben, a központi honlapon és a Kúria honlapján közzéteszi.

Budapest, 2018. február 26.

Dr. Székely Ákos s. k.,
a jogegységi tanács elnöke

Dr. Bartkó Levente s. k.,
előadó bíró

Dr. Katona Sándor s. k.,
bíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
bíró

Dr. Mészár Róza s. k.,
bíró

a jogegységi tanács tagjai

A Kúria 2/2018. BJE határozata

A Kúria Büntető Jogegységi Tanácsa a legfőbb ügyész által előterjesztett indítvány alapján indult jogegységi eljárásban Budapesten, a 2018. február 26. napján megtartott ülésen meghozta a következő

jogegységi határozatot:

- I. A gyermekpornográfia büntettének a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 204. § (1) bekezdésében írt eseteiben nem eredményez halmazatot önmagában az, hogy az elkövetési magatartás – az azokon szereplő tizennyolcadik életévét be nem töltött személyek számától függetlenül – több pornográf felvételt érint. Ugyanakkor bűncselekményegységet csak az azonos törvényi tényállásba ütköző magatartások képeznek. E bűncselekmény tekintetében nem azonos, hanem külön-külön törvényi tényállást tartalmaznak a Btk. 204. § (1) bekezdésének a), b) és c) pontjai.
- II. Amennyiben az elkövető ugyanazon felvétellel kapcsolatban különböző pontokban írt elkövetési magatartásokat valósít meg, egységesen a legsúlyosabb büntetési tétellel fenyegetett bűncselekmény valósul meg.
- III. Ha az elkövető különböző felvételekkel kapcsolatban valósítja meg a Btk. 204. § (1) bekezdésének különböző pontjaiba ütköző elkövetési magatartásokat, az azonos törvényhelyen belül egységként minősülő cselekmények egymással valóságos halmazatban állnak.

- IV. A gyermekpornográfia Btk. 204. § (2) bekezdése szerinti minősített esetének rendbelisége a felvételeken szereplő, a törvényhelyben meghatározott feltételeknek megfelelő személyek számához igazodik.

Indokolás

I.

A legfőbb ügyész a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 33. § (1) bekezdés c) pontjának felhatalmazása alapján eljárva jogegységi eljárást kezdeményezett a Btk. gyermekpornográfiáról szóló 204. §-ának értelmezése kapcsán akkor, ha az elkövető a törvényhely (1) bekezdésének a)–c) pontjában felsorolt elkövetési magatartásokat több passzív alannal vagy több felvétellel kapcsolatban fejté ki. Indítványában arra hivatkozott, hogy e bűncselekmény minősítése kapcsán az ítélkezési gyakorlat megosztott.

Az ennek igazolására felhívott bírósági határozatok a következők:

1. A Hatvani Járásbíróság a 2015. július 1. napján kihirdetett 4.B.78/2015/14. számú ítéletében a terheltet bűnösnek mondta ki – egyebek mellett – 21 rendbeli, a Btk. 204. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző gyermekpornográfia büntetésében.

A járásbíróság által megállapított tényállás ezzel kapcsolatos részének lényege szerint a terhelt 2014. szeptember 3. és 7. napja között a Facebook közösségi oldalon keresztül különböző fenyegetésekkel arra kényszerítette a gyermekkorú sértettet, hogy az magáról készített szexuális tartalmú fényképeket küldjön a részére. A sértett előbb egy önmagát melltartóban, majd a terhelt további fenyegetéseinek hatására egy melltartó nélkül ábrázoló, végül pedig egy, a sértett nemi szervéről készített fényképet küldött meg, melyeket a terhelt a saját számítógépén tárolt. Ugyanezen a számítógépen a terhelt további 20, az internetről megszerzett képet tartott, melyeken gyermekkorú, tíz-tizenéves lányok férfakkal közösülnek és fajtalanoknak.

A terhelt és védőjének fellebbezése nyomán eljáró Egeri Törvényszék a 2015. október 5. napján kelt és jogerőre emelkedett 4.Bf.248/2015/8. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét ezen részében akként változtatta meg, hogy a terhelt gyermekpornográfia büntetését megvalósító cselekményeit egy rendbelinek minősítette. Indokolásában kifejtette, hogy a gyermekpornográfia bűncselekménye a passzív alanyok és a képfelvételek számától függetlenül törvényi egységnek minősül. Ennek kapcsán hivatkozott a BH 2010.267. szám alatt közzétett jogesetre.

2. Az Ajkai Járásbíróság a 2014. november 6. napján kelt és ugyanaznap jogerőre emelkedett B.54/2014/18. számú ítéletében a terheltet (egy rendbeli) a Btk. 204. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző gyermekpornográfia büntetésében és (egy rendbeli) a Btk. 204. § (1) bekezdés b) pontjába ütköző gyermekpornográfia büntetésében mondta ki bűnösnek, és ezért vele szemben halmazati büntetést szabott ki.

A járásbíróság által megállapított tényállás lényege szerint a terhelt 2012. július 15. napján a számítógépén tartott 58 fényképfelvételt töltött fel a saját e-mail címéről egy internetes tárhelyre, melyek tizennyolc év alatti személyeket ábrázoltak súlyosan szeméremsértő nyíltsággal, célzatosan a nemi vágy felkeltésére irányuló módon. Emellett 2012. december 23-án ugyancsak saját e-mail címéről két tizennyolc év alatti személyt súlyosan szeméremsértő nyíltsággal, célzatosan a nemi vágy felkeltésére irányuló módon ábrázoló fényképfelvételt küldött el egy, a nyomozás során ismeretlenül maradt személy elektronikus levélcímére.

A bíróság ítéletének indokolásában kifejtette, hogy a terhelt a tényállás első részében leírt cselekményével egy rendbeli, a Btk. 204. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és aszerint minősülő, tizennyolcadik életévét be nem töltött személyről pornográf felvétel megszerzésével (tartásával) elkövetett gyermekpornográfia büntetését, valamint a tényállás második felében leírt cselekményével egy rendbeli, a Btk. 204. § (1) bekezdés b) pontjába ütköző és aszerint minősülő, tizennyolcadik életévét be nem töltött személyről pornográf felvétel átadásával elkövetett gyermekpornográfia büntetését valósította meg.

A rövidített indokolással szerkesztett ítélet a minősítés jogi indokolását nem tartalmazza, de abból kitűnik, hogy a bíróság a felvételek megszerzését és tartását, illetve átadását a felvételek és az azokon szereplő személyek számától függetlenül külön-külön egységként értékelte.

3. A Nyíregyházi Járásbíróság a 2015. november 5. napján kihirdetett és ugyanaznap jogerőre emelkedett 2.B.1190/2015/4. számú ítéletével a terhelt bűnösségét 31 rendbeli, a Btk. 204. § (1) bekezdés a) pontja szerint gyermekpornográfia büntetésében állapította meg, és ezért vele szemben halmazati büntetést szabott ki.

Az ítéleti tényállás lényege szerint egy ismert személy a terhelt részére az interneten 2013. augusztus és november hónap között 20 fényképfelvételt és 11 videót küldött meg, melyeket a terhelt számítógépének merevlemezére mentett. A 20 fényképfelvétel összesen 23, a 11 filmfelvétel összesen 15 szemmel láthatóan tizennyolc évesnél jelentősen fiatalabb személyt ábrázol egyedül, egymással, vagy felnőtt férfakkal súlyosan szeméremsertő nyíltsággal, célzatosan a nemi vágy felkeltésére irányuló módon.

A rövidített indokolással szerkesztett ítélet jogi értékelést nem tartalmaz, de abból egyértelműen kitűnik, hogy a bíróság a bűncselekmény rendbeliségét a felvételek száma alapján állapította meg.

4. A Nyíregyházi Járásbíróság a 2013. december 4. napján kihirdetett 18.B.1645/2012/8. számú ítéletében a terhelt bűnösségét – más bűncselekmény mellett – 2 rendbeli, a Btk. 204. § (1) bekezdés b) pontjába ütköző és a (2) bekezdés szerint minősülő gyermekpornográfia büntetében állapította meg.

Az ítéleti tényállás lényege szerint a terhelt a felügyeletére bízott négy- és hét éves gyermekeket arra kérte meg, hogy ruhájukat deréktól lefelé vegyék le, egymás meztelen nemi szervét fogják meg; majd a gyerekeket szexuális aktust imitáló helyzetbe állította. A terhelt kérésére az egyik sértett a testvére meztelen fenekét és nemi szervét szeméremsertő módon simogatta, miközben az így beállított pózokban lévő gyermekekről a terhelt 9 fényképfelvételt készített, melyeket a fényképezőgép memóriakártyáján tárolt.

A bíróság a bűncselekmény rendbeliségét a felvételeken szereplő kiskorú személyek száma alapján állapította meg.

Az elsőfokú bíróság ítéletét a Nyíregyházi Törvényszék 3.Bf.82/2014/3. számú, 2014. március 27. napján kelt és jogerőre emelkedett határozatával a gyermekpornográfia büntette vonatkozásában helybenhagyta.

A legfőbb ügyész a fenti ítéletekkel bemutatott eltérő gyakorlatok közül az Ajkai Járásbíróság 2. szám alatt írt ítéletében foglaltakkal értett egyet és arra tett indítványt, hogy a jogegységi tanács mondja ki a következőket:

A Btk. 204. § (1) bekezdése szerinti törvényi tényállás ugyanazon elkövetési fordulatának megszerzés (tartás), készítés (kínálás, átadás, hozzáférhetővé tétel) vagy kereskedés (forgalomba hozatal, nagy nyilvánosság részére történő hozzáférhetővé tétel) többszöri megvalósulása esetén a passzív alanyok és a felvételek számától függetlenül természetes egységet, azaz egyetlen bűncselekményt kell megállapítani.

Így bűncselekményegység megállapításának van helye abban az esetben is, ha a terhelt egyes felvételek esetében megszerzésként, míg más felvételek tekintetében tartásként értékelhető magatartást tanúsít. Hasonlóképp egy rendbeli bűncselekményként értékelendő, ha a terhelt egyes felvételeket maga készít, miközben más felvételek tekintetében cselekménye kínálásnak, vagy átadásnak minősül.

Amennyiben az elkövető ugyanazon felvétel tekintetében különböző alpontokban írt elkövetési magatartásokat is megvalósít, cselekménye a súlyosabb – mindhárom alpont egyidejű megvalósulása esetén a legsúlyosabb – büntetési tétellel fenyegetett fordulat szerint minősül. Így ha az általa megszerzett felvételt más számára is hozzáférhetővé teszi, az elkövető cselekménye a Btk. 204. § (1) bekezdés b) pontja; míg ha az általa készített felvétellel kereskedik is, a Btk. 204. § (1) bekezdés c) pontja szerint büntetendő.

Abban az esetben, ha az elkövető egyes felvételek tekintetében csak megszerzésként vagy tartásként értékelhető magatartást tanúsít, míg más felvételekkel összefüggésben megvalósítja a készítést vagy a forgalomba hozatalt, cselekménye kettő rendbeli bűncselekményként minősül.

Szintén több rendbeli bűncselekmény megállapításának van helye, ha az elkövető egyes felvételek tekintetében csak megszerzésként vagy tartásként értékelhető magatartást tanúsít, míg más felvételekkel összefüggésben – a Btk. 204. § (1) bekezdés a) pontjában írt elkövetési magatartás mellett – megvalósítja az átadást vagy a forgalomba hozatalt is.

A legfőbb ügyész képviselője a jogegységi tanács ülésén az indítványt az abban foglalt érvek alapján tartotta fenn. Utalt az ítélkezési gyakorlat megosztottságára, és kifejtette, hogy az indítvány szerint az egymással rokonítható – a Btk. 204. § (1) bekezdés azonos pontjában feltüntetett – magatartások tekinthetők egységnek. Ha az elkövető ugyanarra az elkövetési tárgyra több, a hivatkozott törvényhely különböző pontjában írt elkövetési magatartást valósít meg, akkor csak a súlyosabb minősítés megállapítását tartja indokoltnak; míg halmazat megállapítására akkor kerülhet sor, ha az elkövető különböző elkövetési tárgyak tekintetében valósít meg a törvényhely eltérő pontjaiban szabályozott elkövetési magatartásokat.

II.

A Bszi. 32. § (1) bekezdés a) pontja szerint jogegységi eljárás lefolytatásának van helye, ha elvi kérdésben az egységes ítélkezési gyakorlat biztosítása érdekében jogegységi határozat meghozatalára van szükség.

A Bszi. 33. § (1) bekezdés c) pontja szerint pedig a jogegységi eljárást le kell folytatni, ha azt a legfőbb ügyész indítványozza.

Miután a legfőbb ügyész képviselője az indítványát a jogegységi tanács ülésén is fenntartotta, a Kúria jogegységi tanácsa a jogegységi döntés meghozatalát az egységes ítélkezési gyakorlat biztosítása érdekében szükségesnek tartva az eljárást – a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 439. § (1) bekezdésére figyelemmel a Bszi. 34–41. §-ai alapján eljárva – lefolytatta.

III.

Az indítvány által érintett törvényi rendelkezések a következők:

Btk. 204. § (1) Aki tizennyolcadik életévét be nem töltött személyről vagy személyekről pornográf felvételt

a) megszerez vagy tart, büntetett miatt három évig,

b) készít, kínál, átad vagy hozzáférhetővé tesz, egy évtől öt évig,

c) forgalomba hoz, azzal kereskedik, illetve ilyen felvételt a nagy nyilvánosság számára hozzáférhetővé tesz, két évtől nyolc évig

terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) Két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, aki az (1) bekezdés b) pontjában meghatározott bűncselekményt az elkövető nevelése, felügyelete, gondozása vagy gyógykezelése alatt álló személy sérelmére, illetve a sértettel kapcsolatban fennálló egyéb hatalmi vagy befolyási viszonytal visszaélve követi el.

Magyarország Alaptörvénye 28. cikk

A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.

Az Európai Parlament és a tanács 2011. december 13-i, a gyermekek szexuális bántalmazása, szexuális kizsákmányolása és a gyermekpornográfia elleni küzdelemről, valamint a 2004/68/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról szóló 2011/93/EU irányelv

2. cikk: az irányelv alkalmazásában

a) „gyermek”: bármely 18 évesnél fiatalabb személy;

c) „gyermekpornográfia”:

i. minden olyan anyag, amely vizuálisan ábrázolja a kifejezetten szexuális magatartást tanúsító vagy ilyen magatartást színlelő gyermeket; vagy

ii. gyermek nemi szerveit mutatja be, elsődlegesen szexuális céllal; vagy

iii. minden olyan anyag, amely vizuálisan ábrázolja a kifejezetten szexuális magatartást tanúsító vagy ilyen magatartást színlelő gyermeknek tűnő személyt, vagy amely gyermeknek tűnő személy nemi szerveit mutatja be, elsődlegesen szexuális céllal; vagy

iv. kifejezetten szexuális magatartást tanúsító gyermek valóság-hű képei, vagy gyermek nemi szerveinek valóság-hű képei, elsődlegesen szexuális céllal;

5. cikk (1) bekezdése: A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy a (2)–(6) bekezdésben említett, jogellenesen elkövetett szándékos magatartások büntetendők legyenek.

(2) bekezdés: Gyermekpornográfia megszerzése vagy birtoklása szabadságvesztéssel büntetendő, melynek felső határa legalább egy év.

(3) bekezdés: A gyermekpornográfia-hoz való, informatikai és kommunikációs technológia útján történő tudatos hozzáférés szabadságvesztéssel büntetendő, melynek felső határa legalább egy év.

(4) bekezdés: Gyermekpornográfia megosztása, terjesztése vagy továbbítása szabadságvesztéssel büntetendő, melynek felső határa legalább két év.

(5) bekezdés: Gyermekpornográfia felajánlása, nyújtása vagy annak hozzáférhetővé tétele szabadságvesztéssel büntetendő, melynek felső határa legalább két év.

(6) bekezdés: Gyermekpornográfia készítése szabadságvesztéssel büntetendő, melynek felső határa legalább három év.

IV.

Előjáróban a Kúria utal arra, hogy a legfőbb ügyész indítványában bemutatta a kialakult eltérő ítélkezési gyakorlatot. A vizsgált körben közzétett iránymutatás, eseti döntés nem áll rendelkezésre. Az Egri Törvényszék 4.Bf.248/2015/8. számú ítélete felhívta ugyan a BH 2010.267. szám alatt közzétett jogesetet, abban azonban a bíróság csupán az indoklásában utalt arra, hogy az elsőfokú bíróság arra az álláspontra helyezkedett: az elkövetéskor hatályos 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: korábbi Btk.) 195/A. § (3) bekezdése alapján

a különböző érintett kiskorúak számához igazodva halmazat megállapításának lenne helye, míg ugyanezen törvénynek az elbíráláskor hatályos 204. § (3) bekezdése szerint viszont a több személyről készült felvétel természetes egység; ahhoz azonban indokolást nem fűzött, és a közzétett döntésben kiemelt iránymutatás sem erre vonatkozik.

Az indítványban jelzett további ítéletek közül kettő első fokon emelkedett jogerőre, s ekként a Be. 259. § (1) bekezdése szerinti rövidített indokolással készült; de a Nyíregyházi Járásbíróság 18.B.1645/2012/8. számú, és a Nyíregyházi Törvényszék 3.Bf.82/2014/3. számú ítélete sem tartalmaz jogi indokolást a felvételeken szereplő személyek számához igazodó halmazatként való minősítés mellett.

A Kúria jogi álláspontjának kialakítása érdekében elsőként áttekintette a gyermekpornográfia üldözésével kapcsolatos magyar büntetőjogi szabályozás alakulását; azonbélül vizsgálta – a megválaszolendő kérdésre tekintettel – a gyermekeket ábrázoló pornográf felvételekre (nem a személyes részvétellel folytatott pornográf műsorokra) vonatkozó alapeseti elkövetési magatartások törvényi szabályozását, annak történeti alakulását.

A gyermekeket ábrázoló pornográf felvételekkel kapcsolatos egyes magatartások büntetendőségét a magyar büntetőjogba a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény módosításáról szóló 1997. évi LXXIII. törvény 21. §-a 1997. szeptember 15-i hatállyal vezette be. A bűncselekmény alaptényállását ezen időponttól a korábbi Btk. 195/A. §-a, majd 2007. június 1. napjától a korábbi Btk. 204. §-a a tiltott pornográf felvétellel visszaélés bűncselekménye, a 2013. július 1. napján hatályba lépett Btk. 204. §-a a gyermekpornográfia bűncselekménye körében szabályozta az alábbiak szerint:

Az 1997. évi LXXIII. törvénnyel megalkotott szöveg, hatályos 1997. szeptember 15. napjától (korábbi Btk. 195/A. §):

(1) bekezdés: Aki kiskorú személyről video-, film-, fénykép- vagy más módon előállított pornográf képfelvételeket készít, ilyen felvételeket forgalomba hoz, ezzel kereskedik, büntettet követ el, és két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

A korábbi Btk. 2001. évi CXXI. törvény 23. §-ával módosított 195/A. §-a, hatályos 2002. április 1. napjától:

(1) bekezdés: Aki kiskorú személyről pornográf video-, film- vagy fényképfelvételt vagy ilyen képfelvételeket, illetőleg más módon előállított pornográf képfelvételt vagy képfelvételeket megszerez, tart, büntettet követ el, és három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) bekezdés: Aki kiskorú személyről pornográf video-, film- vagy fényképfelvételt vagy ilyen képfelvételeket, illetőleg más módon előállított pornográf képfelvételt vagy képfelvételeket kínál, átad, büntettet követ el, és öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(3) bekezdés: Aki kiskorú személyről pornográf video-, film-, fényképfelvételt vagy ilyen képfelvételeket, illetőleg más módon előállított pornográf képfelvételt vagy képfelvételeket készít, forgalomba hoz, azzal kereskedik, illetőleg ilyen képfelvételt a nagy nyilvánosság számára hozzáférhetővé tesz, büntettet követ el, és két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

A korábbi Btk. 2007. évi XXVII. törvény 8. §-ával beiktatott 204. §, hatályos 2007. június 1. napjától [a 195/A. §-t hatályon kívül helyezte az említett törvény 89. § (3) bekezdés a) pontja]:

(1) bekezdés: Aki tizennyolcadik életévét be nem töltött személyről vagy személyekről pornográf felvételt megszerez, tart, büntettet követ el, és három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) bekezdés: Aki tizennyolcadik életévét be nem töltött személyről vagy személyekről pornográf felvételt kínál, átad vagy hozzáférhetővé tesz, büntettet követ el, és öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(3) bekezdés: Aki tizennyolcadik életévét be nem töltött személyről vagy személyekről pornográf felvételt készít, forgalomba hoz, azzal kereskedik, illetőleg ilyen felvételt a nagy nyilvánosság számára hozzáférhetővé tesz, büntettet követ el, és két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

A Btk. 204. § (1) bekezdése (gyermekpornográfia), hatályos 2013. július 1. napjától:

– Aki tizennyolcadik életévét be nem töltött személyről vagy személyekről pornográf felvételt megszerez, tart, büntettet követ el, és három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

– Aki tizennyolcadik életévét be nem töltött személyről vagy személyekről pornográf felvételt készít, kínál, átad vagy hozzáférhetővé tesz, büntettet követ el, és öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

– Aki tizennyolcadik életévét be nem töltött személyről vagy személyekről pornográf felvételt forgalomba hoz, azzal kereskedik, illetőleg ilyen felvételt a nagy nyilvánosság számára hozzáférhetővé tesz, büntettet követ el, és két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

- I. A törvényi szabályozás változásait áttekintve tehát megállapítható, hogy a bűncselekmény különös részi tényállásának szövegezése 2007. június 1. napjáig következetesen arra utalt, miszerint a bűncselekmény megvalósulása – és ekként több elkövetési tárgy tekintetében való megvalósulása esetén a rendbelisége –

szempontjából az elkövetési magatartásokkal érintett felvételek száma közömbös. Ez egyértelműen következik abból, hogy az említett időpontot megelőző szabályozás elkövetési tárgyként 2002. április 1. napjáig a „képfelvételeket”, azt követően pedig 2007. június 1. napjáig a „képfelvételt vagy képfelvételeket” jelölte meg. Nem utalt viszont a szabályozás a felvételeken szereplő személyek számára, s ekként a bírói gyakorlat úgy alakult, hogy a rendbeliséget a felvételeken ábrázolt kiskorú személyek száma szerint határozta meg.

2007. június 1. napját követően a szabályozás e körben – a törvényi tényállás más irányú változásaitól függetlenül – két ponton változott jelentősen. Az elkövetési tárgy már egységesen mindig a „felvétel” lett (elmaradt tehát a „felvételekre” való utalás). Ugyanakkor a törvény ezt követően következetesen mindig megjelölte, hogy a pornográf felvétel – az elkövetési tárgy – „személyről vagy személyekről” is készülhet, azaz személyt vagy személyeket ábrázolhat.

Az nem lehet vitás, hogy egy tizennyolcadik életévét be nem töltött személyt ábrázoló egy felvétel – bármely elkövetési magatartás esetén – egy rendbeli bűncselekményt valósít meg. Értelmezést igényel azonban, hogy a Btk. 204. § (1) bekezdésében írt esetben halmazatot vagy egységet képez-e a gyermekpornográfia ugyanazon vagy különböző elkövetési magatartásainak megvalósítása

- egy tizennyolcadik életévét be nem töltött személyt ábrázoló több felvétel tekintetében,
- több tizennyolcadik életévét be nem töltött személyt ábrázoló egy felvétel tekintetében, illetve
- több tizennyolcadik életévét be nem töltött személyt ábrázoló több felvétel tekintetében.

Az egység és a halmazat elhatárolása tekintetében nincs egységes rendező elv; azt az irányadó törvényi szabályozás alapulvételével a bírói gyakorlat alakítja ki. Általában elmondható, hogy többnyire halmazat megállapításához vezet a sértettek száma, az adott jogtárgy többszöri sérelme, különböző jogtárgyak sérelme, de az is, ha a megvalósult tényállások között nincs szükségszerű kapcsolat.

A gyermekpornográfia büntettének a Btk. 204. § (1) bekezdése szerint minősülő esetei kapcsán eleve kérdéses lehet, hogy a pornográf felvételeken szereplő, tizennyolcadik életévét be nem töltött személy anyagi jogi értelemben sértett-e; avagy csak tágabb, kriminológiai értelemben tekinthető egyértelműen a gyermekpornográfia mindenkori sértettjének. Büntetőjogi szempontból a magyar Btk. szerint a felvételen szereplő kiskorú személy sértetti minősége a gyermekpornográfia törvényi tényállása alapesetének nem szükségszerű eleme. E kérdés további elemzése azonban szükségtelen, mivel 2007. június 1. napjától a törvényhozó eldöntötte, hogy a törvényi tényállás csak egyszer valósul meg, ha az elkövetési tárgyat képező pornográf felvétel egy személyt, és akkor is, ha személyeket (azaz több személyt) jelenít meg. A Btk. jelenleg hatályos szövege is ennek felel meg.

Következésképp egy felvétel esetében a bűncselekmény (bármelyik) alapesete kapcsán nyilvánvalóan közömbös, hogy azon egy vagy több személy szerepel-e; a cselekmény attól függetlenül – a különös részi tényállás szövegezése alapján – törvényi egységet képez. Azaz a gyermekpornográfia büntette Btk. 204. § (1) bekezdésében szabályozott alapeseteinek rendbelisége szempontjából a felvételen szereplő személyek száma közömbös, halmazatképző hatása nincsen.

Ekként az e körben megválaszolandó kérdésként az marad fenn, hogy

- amennyiben az elkövetési magatartás több felvételt érint, az (egy vagy több tizennyolcadik életévét be nem töltött személyt ábrázoló) több felvétel önmagában halmazatot eredményez-e; és amennyiben nem,
- akkor a több felvételt érintő különböző elkövetési magatartások halmazatot vagy egységet képeznek-e.

Az első kérdést illetően a Kúria előjáróban rámutat arra, hogy a gyermekpornográfia büntette törvényi tényállásának eleme a tizennyolcadik életévét be nem töltött személyt vagy személyeket ábrázoló pornográf felvétel, tényállástani értelemben a bűncselekmény elkövetési tárgya. Önmagában a bűncselekménnyel érintett több felvétel (több elkövetési tárgy) esetében a szokásos, korábban említett halmazatképző elemek nem jelennek meg. Ugyanazon személyről vagy személyekről készült több felvétel semmiképpen nem jelenti sem különböző jogtárgyak sérelmét, sem az adott jogtárgy többszöri sérelmét; mind a gyermek zavartalan nemi és erkölcsi fejlődése, mind a gyermekeket ábrázoló pornográf tartalmú felvételek birtoklásának, készítésének és terjesztésének megakadályozásához fűződő társadalmi érdek egyszeri sérelmet szenved, ha az elkövetési magatartás – egyidejűleg vagy egybefüggően – az adott kiskorú személyről vagy személyekről egy vagy több felvétel tekintetében valósul meg. Az egy cselekvéssel érintett felvételek száma egyébként is gyakran esetleges és nehezen határolható el. A mozgóképfelvétel technikailag nagyszámú állóképre osztható, vagy tetszés szerinti részekre darabolható fel. Ehhez képest nem jelenthet több sérelmet néhány állókép, mint ugyanazon személyről vagy személyekről készült egyetlen hosszabb mozgóképfelvétel, ahhoz képest pedig nyilvánvalóan nem többsérelme ugyanazon mozgóképfelvétel több részre való feldarabolása, önálló fájlokban való elhelyezése.

Következésképp nem képez halmazatot, ha az elkövető a Btk. 204. § (1) bekezdésének ugyanazon pontjába felvett elkövetési magatartást – egy vagy több személyről készült – több felvétel tekintetében valósítja meg.

Ezt az értelmezést támasztja alá az is, hogy a Btk.-ban szabályozott valamennyi hasonló elkövetési magatartással megvalósuló bűncselekmény [pl. kábítószer birtoklása (176. §), kábítószer-kereskedelem (178. §), lőfegyverrel és lőszerrel visszaélés (325. §) stb.] esetében közömbös a rendbeliség szempontjából, hogy az elkövető fizikailag hány elkövetési tárgy (hány darab lőszer, hány darab lőfegyver, avagy hány csomag, és hányfajta kábítószer) tekintetében fejt ki – folyamatosan vagy egyidejűleg – ugyanazt az elkövetési magatartást.

A több felvétel tehát önmagában ugyancsak nem eredményez halmazatot. Mivel azonban a gyermekpornográfia büntetnének a törvény több különböző elkövetési magatartását határozza meg, így vizsgálni kell azt az esetet is, amikor több felvétel – értelemszerűen: ugyanazon elkövető részéről – több elkövetési magatartással érintett.

Ennek kapcsán a Kúria utal az egység-halmazat kérdésében – más bűncselekmény, a korábbi Btk. 282–282/C. §-aiban meghatározott kábítószerrel visszaélés tekintetében – már az 1/2007. Büntető Jogegységi Határozatban kifejtett elvekre. Eszerint bűncselekményegységet csak az azonos törvényi tényálláson belül szabályozott elkövetési magatartások halmozódása teremthet; ellenben a külön törvényi tényállás alá eső kábítószerrel visszaélés megállapítását megalapozó elkövetési magatartások halmozódása feltétlenül és szükségszerűen valóságos anyagi halmazatot képez.

Mindez – a bűncselekmény eltérő tartalmából fakadó különbségekkel – irányadó gyermekpornográfia esetében is. A Btk. 204. § (1) bekezdése a gyermekpornográfia három önálló bűncselekményt megvalósító alapesetét határozza meg. Az említett törvényhely a), b) és c) pontjában meghatározott eseteiben nyilvánvalóan nem ugyanazon bűncselekmény alap- és minősített eseteiről van szó, mivel egyik súlyosabban fenyegetett alakzat sem foglalja magában szükségszerűen az enyhébbet. Ezért az eltérő büntetési tétel önálló bűncselekményeket is jelent. A jogalkotó a gyermekpornográfia elkövetési magatartásainak az említett három törvényi tényállásba történt szétosztásával – és ezáltal különböző büntetési tétel keret alá vonásával – egyértelmű különbséget tett az elkövetési magatartások társadalomra veszélyessége között, döntően az elkövetési magatartások eltérő jellege szerint.

A hatályos Btk. 204. § (1) bekezdésének a)–c) pontja a bűncselekmény kilenc elkövetési magatartását határozza meg, azokat a Lanzarote Egyezményrel és a 2011/93/EU irányelvvel összhangban, súly szerint három – különböző büntetési tétellel fenyegetett – csoportba osztva. A törvényhely a) pontja szerint három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő a tizennyolcadik életévét be nem töltött személyről vagy személyekről pornográf felvétel megszerzése és tartása, a b) pont szerint egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett az ilyen felvétel készítése, kínálása, átadása és hozzáférhetővé tétele, a c) pont szerint pedig két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel a forgalomba hozatala, az azzal való kereskedés és az ilyen felvétel nagy nyilvánosság számára való hozzáférhetővé tétele.

A gyermekpornográfia tekintetében is irányadó tehát, hogy természetes egységet csak az azonos törvényi tényállásba ütköző magatartások képeznek. A Btk. 204. § (1) bekezdés azonos pontja szerint minősülő magatartások azonos törvényi tényállásba ütköznek, és ekként bűncselekményegységet képeznek. Így természetes (vagy a törvényi feltételek megléte esetén: folytatólagos) egység – az érintett felvételek és az azokon szereplő, tizennyolcadik életévét be nem töltött személyek számától függetlenül – pornográf felvételek egyidejű vagy folyamatos

- megszerzése és tartása,
- készítése, kínálása, átadása és hozzáférhetővé tétele, valamint
- forgalomba hozatala, az azokkal való kereskedelem és a nagy nyilvánosság számára való hozzáférhetővé tétele.

Ekként egység valósul meg akkor, ha az elkövető ugyanazon felvételeket – például – megszerzi, majd tartja a későbbiekben, vagy maga készít felvételeket, és azokat adja át másnak, avagy az általa forgalomba hozott (ugyanazon) felvételeket még önállóan, külön is a nagy nyilvánosság számára hozzáférhetővé teszi. Ugyancsak egység valósul meg abban az esetben is, ha az elkövető (maga) pornográf felvételeket készít, de ezzel egyidejűleg (máshonnan megszerzett) felvételeket másoknak hozzáférhetővé tesz. Ezekben az esetekben a Btk. 204. § (1) bekezdés ugyanazon pontjaiban meghatározott elkövetési magatartás valósul meg többször, és a törvényhely ugyanazon pontjában szabályozott különböző elkövetési magatartások – az egyéb feltételek megléte esetén – mindig egységet képeznek.

Ki kell azonban emelni, hogy a bűncselekményegység általános feltételei a gyermekpornográfia esetében is követelményként jelentkeznek; azaz a természetes egység fogalmába – az egyéb feltételek fennállása esetén is – csak egymással szoros időbeli és térbeli kapcsolatban álló magatartások vonhatóak. A Btk. 6. § (2) bekezdésében meghatározott feltételek fennállása esetén nem kizárt a folytatólagos elkövetés megállapítása sem (pl. az elkövetéssel való időleges felhagyás, majd azonos akaratelhatározásból fakadó, rövid időn belüli ismételt elkövetés esetén). Ha azonban az elkövetés (például a tiltott pornográf felvételek hatóság általi

lefoglalása folytán) befejeződik, és az elkövető nem rövid időn belül valósítja meg ismét ugyanazt az elkövetési magatartást, bűncselekményegység megállapítására még együttes elbírálás esetén sincs törvényes lehetőség. Még kevésbé kerülhet sor arra, hogy ilyen esetben – külön eljárásokban való elbírálás esetén – a korábbi elítélés a bűncselekményegységre hivatkozással, „ítélt dolog” címén [Be. 6. § (3) bekezdés d) pont] az újabb eljárás akadályát képezze.

- II. Más a helyzet azonban akkor, ha az akár egy, akár több felvételt érintő különböző elkövetési magatartások a Btk. 204. § (1) bekezdése adott pontjának keretei közül kilépnek. Amint a Kúria az előbbiekben rámutatott, a Btk. 204. § (1) bekezdés ugyanazon pontjaiban meghatározott elkövetési magatartások ugyanolyan bűncselekményt valósítanak meg, azonban ebből szükségszerűen következik az is, hogy egymástól különálló törvényi tényállásba tartozónak tekintendők Btk. 204. § (1) bekezdés a), b) és c) pontja szerinti alapesetekben meghatározott elkövetési magatartások.

Következésképp ilyenkor bűncselekményegységet már csak az ugyanazon felvételek tekintetében megvalósult elkövetési magatartások képezhetnek. Egy tizennyolcadik életévét be nem töltött személyt vagy személyeket ábrázoló felvétel ugyanis egyszeri törvénytörést jelent, és az az elkövető büntetőjogi felelőssége körében csak egyszer számolható el. Ekként ilyen esetben a megvalósított elkövetési magatartások közül csak a gyermekpornográfia büntettének a legsúlyosabb büntetési tétellel fenyegetett alakzata állapítandó meg, az enyhébb megítélésű elkövetési magatartás ebbe olvad bele. Így például ha az elkövető előbb megszerzi, majd tartja, végül átadja ugyanazt a pornográf felvételt vagy felvételeket, cselekménye egységesen a Btk. 204. § (1) bekezdés b) pontja szerint minősül; az elkövető által készített képek általa való forgalomba hozatalával, vagy az elkövető által megszerzett képek kínálásával, majd az azokkal való kereskedéssel pedig egy rendbeli, a Btk. 204. § (1) bekezdés c) pontjába ütköző bűncselekmény valósul meg. Ezek mellett az enyhébb megítélésű elkövetési magatartás értékelésének nincs helye, a Btk. 204. § (1) bekezdés b) pontja szerint minősülő cselekmény mellett az a) pont szerint minősülő bűncselekmény, a c) pont szerint minősülő bűncselekmény mellett az a) és a b) pont szerinti minősítés nem állapítható meg.

- III. Abban az esetben viszont, ha az elkövető – akár egyidejűleg – különböző felvételekkel kapcsolatban valósít meg a Btk. 204. § (1) bekezdés különböző pontjaiban meghatározott elkövetési magatartásokat, a korábban írtak szerint, a Btk. 204. § (1) bekezdés ugyanazon pontján belül bűncselekményegységeket képező magatartások – ugyancsak függetlenül az egyes cselekményekkel érintett felvételek számától – már egymással halmazatban állnak (Kúria Bfv.III.211/2017/8.). Így például egy rendbeli, a Btk. 204. § (1) bekezdés a) pontja és egy rendbeli, a Btk. 204. § (1) bekezdés b) pontja szerinti gyermekpornográfia büntette valóságos halmazataként minősül, ha az elkövető egyfelől tizennyolcadik életévét be nem töltött személyeket ábrázoló pornográf felvételeket tart, és más hasonló pornográf felvételeket pedig hozzáférhetővé tesz; ezen túl egy rendbeli, a Btk. 204. § (1) bekezdés c) pontja szerinti gyermekpornográfia büntette is megvalósul, ha – például – további pornográf felvételekkel kereskedik is.

- IV. A gyermekpornográfia büntettének speciális, kizárólag a Btk. 204. § (1) bekezdés b) pontjában meghatározott elkövetési magatartásaihoz kapcsolódó minősített esetét szabályozza a Btk. 204. § (2) bekezdése. Eszerint két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, aki az (1) bekezdés b) pontjában meghatározott bűncselekményt az elkövető nevelése, felügyelete, gondozása vagy gyógykezelése alatt álló személy sérelmére, illetve a sértettel kapcsolatban fennálló egyéb hatalmi vagy befolyási viszonyal visszaélve követi el.

E törvényhely szövegezéséből következik, hogy annak kapcsán az (1) bekezdés szerinti alapesetek rendbelisége tekintetében kifejtett elvek nem irányadók maradéktalanul. A törvényszöveg itt ugyanis egyértelműen utal a felvétellel érintett, tizennyolcadik életévét be nem töltött személy – anyagi jogi értelemben vett – sértetti jellegére. Következésképp a felvételek száma ebben az esetben is közömbös; az azokon szereplő, a minősített eset feltételeinek megfelelő személyek száma azonban nem. A Btk. 204. § (1) bekezdés b) pontjába ütköző bűncselekménynek a (2) bekezdés szerinti minősített esete mindig a felvételeken ábrázolt, az említett törvényhelyben megjelölt feltételeknek megfelelő személyek száma szerint minősül.

Ekként több rendbeli bűncselekmény valósul meg, ha az elkövető több nevelése, felügyelete, gondozása vagy gyógykezelése alatt álló személyről, avagy több személyről, a velük kapcsolatban fennálló egyéb hatalmi vagy befolyási viszonyal visszaélve készít, kínál, ad át vagy tesz hozzáférhetővé akár egy, akár több pornográf felvételt. Emellett a Btk. 204. § (2) bekezdése szerinti minősített eset az (1) bekezdés a) és c) pontjában írt bűncselekményekkel értelemszerűen, de a b) pontban meghatározott alapesettel is halmazatba kerülhet. Így például a gyermekpornográfia büntettének egy rendbeli alap-, és egy rendbeli minősített esete valósul meg, ha az elkövető által készített, kínált, átadott vagy forgalomba hozott akár egyetlen felvételen egy, a (2) bekezdés

szerinti feltételeknek megfelelő személy; és akár egy, akár több más, tizennyolcadik életévét be nem töltött személy szerepel.

Megjegyzi a Kúria azt is, hogy a fentiekre tekintettel a legfőbb ügyész indítványában megjelölt 2. alatti jogerős ítélet mellett a 4. alatt bemutatott ítéleti minősítés is törvényes; az említett ügyben ugyanis a terhelt két felügyeletére bízott kiskorú személyről készített több pornográf felvételt.

V.

A fentiekre figyelemmel a Kúria az ítélkezési gyakorlat egységessége érdekében – a Bszi. 37. § (1) bekezdése szerinti ülésen eljárva – jogegységi döntést hozott, a rendelkező rész szerint határozva.

A jogegységi határozatot a Bszi. 42. § (1) bekezdésére figyelemmel a Magyar Közlönyben, a központi honlapon és a Kúria honlapján közzéteszi.

Budapest, 2018. február 26.

Dr. Székely Ákos s. k.,
a jogegységi tanács elnöke

Dr. Somogyi Gábor s. k.,
előadó bíró

Dr. Mészár Róza s. k.,
bíró

Dr. Katona Sándor s. k.,
bíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
bíró

a jogegységi tanács tagjai

IX. Határozatok Tára

A miniszterelnök 25/2018. (V. 7.) ME határozata kormány megbízott megbízatása megszűnésének megállapításáról

Megállapítom, hogy

dr. Kállai Mária, a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatalt vezető kormány megbízott

e megbízatása a fővárosi és megyei kormányhivatalokról, valamint a fővárosi és megyei kormányhivatalok kialakításával és a területi integrációval összefüggő törvénymódosításokról szóló 2010. évi CXXVI. törvény 10. § (5) bekezdés b) pontja alapján

– 2018. május 7-ei hatállyal –

megszűnik.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

A Magyar Közlönyt az Igazságügyi Minisztérium szerkeszti.

A szerkesztésért felelős: dr. Salgó László Péter.

A szerkesztőség címe: Budapest V., Kossuth tér 4.

A Magyar Közlöny hiteles tartalma elektronikus dokumentumként a <http://www.magyar kozlony.hu> honlapon érhető el.

A Magyar Közlöny oldalhű másolatát papíron kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó.

Felelős kiadó: Köves Béla ügyvezető.